

Yttrande

Dnr 22UN24-4
2022-04-20

dnr 2022:55 hos Skolverket

Handläggare: Björn Selim, Utredare Utbildning Gävle

Förslag till yttrande - Remiss från Skolverket - Konsekvensutredning införande av ämnesbetyg i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan samt ändringar inom hantverksprogrammet

Generella synpunkter

Utbildning Gävle är positiva till införandet av ämnesbetyg. Utbildning Gävle delar uppfattningen att det kommer ge elever bättre förutsättningar för ett fördjupat lärande och fördjupade kunskaper i ett ämne.

När det gäller möjligheten att ett ämnesutformat system skulle kunna bidra till mindre stress, genom att upplevelsen att hela tiden bedömas minskar, så är det naturligtvis positivt. Men på samma sätt ökar möjligheten till att en enskild elev kan skjuta upp det arbete som måste göras tills det blir övermäktigt, vilket i sin tur kan skapa stress. Hur huvudmän, skolledare och framför allt lärare arbetar, med det ämnesutformade systemet och annat, är i grund och botten det som har störst påverkan på elevens upplevelse av stress.

Utbildning Gävle vill även påpeka att ett ämnesutformat system, i varje fall inledningsvis, troligtvis kommer ställa högre krav på lektionsplanering och dokumentation ifrån den enskilde läraren. Särskilt i de fall eleven kommer byta lärare mellan de olika nivåerna i ämnet kommer det krävas. Det är inte nödvändigtvis något negativt. Men det kan innebära förändrade arbetsätt för såväl lärare, skolledare som huvudmän. Utbildning Gävle menar att ämnesdidaktiska diskussioner och förmågan att ta till sig ny information och kunskap samt värdera densamma är en central del i en lärares arbete och något som gör yrket attraktivt.

Information- och implementeringsinsatser

Utbildning Gävle håller med Skolverket om att myndigheten behöver göra implementeringsinsatser för skolhuvudmän utifrån förslaget. Att det tillförs ekonomiska medel till huvudmännen är nödvändigt. Eftersom förändringarna berör såväl gymnasieskolan som gymnasiesärskolan är det viktigt att Skolverkets stöd omfattar båda skolformerna. Det är avgörande för en lyckad implementering att det stödmaterial som kommer tas fram av Skolverket är väl genomarbetat och tillgängligt i god tid innan förslagen träder i kraft så att huvudmännen på bästa sätt kan planera sina åtgärder. I sammanhanget är det värt att minnas att många huvudmän har flera stora och genomgripande implementeringsinsatser som sker parallellt, inte sällan utifrån förändringar i lagstiftningar och förordningar.

Önskvärt är att de informations- och implementeringsinsatser som Skolverket ska bistå med innehåller riktat material till såväl huvudmän som skolledare, lärare och studie- och yrkesvägledare.

Utöver det är det lämpligt med ett väl genomarbetat informationsmaterial till presumtiva elever och vårdnadshavare. För denna målgrupp är det lämpligt med en nationell informationskampanj som Skolverket genomför såväl som att varje huvudman tar sitt ansvar för att informera.

Ändrade examensmål och programstruktur för gymnasieskolans nationella program

När det gäller inriktningen Transport vid Fordons- och transportprogrammet (FT) sker en minskning med 100 poäng jämfört med den nuvarande programstrukturen. Utbildning Gävle ser fram emot förslaget till ämnesplan för ämnet Fordon och transport i den andra remissrundan där specifika ämnesplaner ingår. Utformningen av densamma kommer bli avgörande för hur examensmålen ska nås. Utbildning Gävle önskar att ett tydligt stödmaterial för hur examensmålen ska nås med hänsyn till minskningen av poängen utformas och medföljer i den andra remissrundan.

Utbildning Gävle avvisar förslaget att minska 100 poäng i ämnet historia för Estetiska programmet. Den nuvarande kursen historia 2b – kultur anses tillföra ett värdefullt historiskt perspektiv som i praktiken kan kopplas direkt emot de olika inriktningarna, vilket vidgar förståelsen för estetiska uttryck oavsett vilket sinne de uppfattas med eller om de förekommer analogt eller digitalt. Ett stärkande av elevernas förmåga att kommunicera, uttrycka och synliggöra valt estetiskt uttryck digitalt är naturligtvis viktigt. Om syftet är att stärka den digitala förmågan borde det vara en integrerad del i varje enskilt ämne snarare än ett ämne i sig.

Gymnasiearbete

Utbildning Gävle anser att möjligheten att få en grundläggande behörighet till studier vid högskola ska finnas även vid yrkesprogram. Med det som bakgrund blir det viktigt att det i målen för gymnasiearbetet på yrkesprogram finns krav på skriftlig redovisning som i målen för gymnasiearbetet vid högskoleförberedande program.

Utbildning Gävle menar att införandet av begreppet självständigt är positivt. Det skulle dock behöva åtföljas av meningen "Eleven kan i detta samråda med sin handledare". På så sätt förstärks vikten vid det egna arbete, vilket är Utbildning Gävle uppfattning är avsikten med införandet, utan att det kan uppfattas som att det sker på bekostnad av handledarens pedagogiska funktion.

Gymnasiegemensamma ämnen, programgemensamma ämnen och nationella inriktningar i programstrukturerna för de nationella programmen i gymnasieskolan

Ämnet Historia

De nya målen i ämnet historia är bättre formulerade och tydligt beskrivna. Särskilt positivt är den tydligare definitionen av termen historiebruk.

Ämnet Idrott och hälsa

Det är positivt att det nuvarande målet ”förmågan att etiskt ta ställning i frågor om könsmönster, jämställdhet och identitet i relation till idrotts- och motionsutövande” tas bort. Det finns en fara att en lärare snarare bedömer elevens etiska ställningstagande än förmågan att göra sådana.

Ämnet Naturkunskap

Det är positivt att de nya målen i ämnet naturkunskap är färre och bredare. Det blir då lättare att genomföra fler moment i undervisningen som ligger under ett och samma mål. Det är positivt att det finns ett mål för undersökningar och naturvetenskapliga metoder, vilket det för närvarande inte är så stort fokus på. Det andra målet som föreslås är dock otydligt formulerat och det finns en risk med ett allt för stort tolkningsutrymme.

Ämnet Svenska

Det är positivt att läsförståelse och skönlitteratur lyfts fram i målen i ämnet svenska.

Ändringar inom hantverksprogrammet

Utbildning Gävle är positiv till de föreslagna förändringarna. Skolverkets resonemang är tydligt och välgrundat. Det är särskilt positivt att programmet konstrueras med tre olika inriktningar och inte ett gemensamt. När det gäller fördelningen av elever på programmet, en kraftig slagsida mot inriktningarna frisör, barberare- och hår- och makeupartist ser Utbildning Gävle samma sak på lokal nivå.

När inriktningen textil design görs om till modedesign och förflyttas till det estetiska programmet finns en farhåga i att hantverkskunnande ska gå förlorat. Skolverkets lösning med en möjlighet till riksrekrytering kan i viss mån motverka detta.

Ändrade programmål för gymnasiesärskolans nationella program och Programgemensamma ämnen i programstrukturerna och i vissa fall ändrad benämning på nationella program i gymnasiesärskolan.

Utbildning Gävle uppmanar till att i högre utsträckning skärpa formuleringarna i programmålen så att de ännu tydligare betonar vikten av att ge elever som läser på gymnasiesärskolan förutsättningar att träna yrkesfärdigheter i autentiska undervisningsmiljöer. Med autenticitet menas i detta sammanhang lokaler, utrustning, maskiner, språk, schema (tidsmiljö), råvaror, lagstiftning, kvalitetsbegrepp, färdigheter och arbetets struktur.

Det finns även ett stort behov att namnge eller beskriva de yrken/tjänstekategorier som elever som genomfört sin gymnasiesärskoleutbildning kan förväntas vara kvalificerade för. Här finns ett gemensamt ansvar för myndigheter på statlig, regional och lokal nivå att samverka med arbetsgivare.

När det gäller programmet Administration, handel och varuhantering (AHADM) är Utbildning Gävle positiva till namnändringen, den nya kursen försäljning och kundservice samt att kursen entreprenörskap är en programgemensam kurs.

När det gäller programmet Hälsa, vård och omsorg (HOHAL) anser Utbildning Gävle att kursen fritid och friskvård bör tas bort eftersom det inte finns något yrke eller arbetsmarknad som tydligt kan kopplas till detta utifrån programmet.

Tomas Hartikainen
Sektorchef
Utbildning Gävle